

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

OBSERVATION i Bryggehuset d. 3. oktober 2019

Kl. 9.00 – 11.30

I. Sociale relationer

Sjældent	Jævnligt	Næsten altid	
	x	x	Det pædagogiske personale er imødekommende og lydhøre overfor børnene.
		X	Personalet taler med børnene om deres oplevelser og ideer. Samværet bærer præg af interesse for børnene.
	x	X	Det pædagogiske personale er til rådighed og tilbyder sin hjælp, når barnet er usikkert, bange eller ked af det.
	x	X	Personalets sprog og handling er tilpasset barnets udtryk. Personalets handling overfor barnet viser, at barnets perspektiv er forstået.
		X	Personalets engagement og opmærksomhed er rettet mod børnene snarere end mod kollegaerne.

Observationsnoter (til ovenstående punkter og øvrige observationer i relation til pejlemærket)¹:

Børnene tages godt imod, når de ankommer til børnehaven og der spørges til en fælles oplevelse fra dagen før, som giver en god mulighed for at koble sig på hinanden. Der snakkes med forældre og der er god stemning. Generelt opleves positive relationer mellem børn og voksne og det ses, at personalet generelt gerne vil børnene og taler med børnene om deres oplevelser og ideer. - Men der observeres en samling, hvor aktiviteten bliver præget af alt for mange irettesættelser fra de voksne om hvordan børnene skal opføre sig i det store fællesskab, hvor hele stuen er samlet.

Ved aktiviteter og leg observeres ellers generelt gode og positive relationer, hvor de voksne for det meste er rolige, støtter, smiler, griner, snakker og er nærværende og tilgængelige. Men til samlingen skifter den voksnes imødekommende og lydhørhed overfor børnenes behov og udtryk og det kan der være mange årsager til. Observationen viser at den voksne har fokus på børnenes handlinger og adfærd og det italesættes i de andre børns påhør. Den voksnes mimik og tone bliver knap så positiv. De mange irettesættelser er til børn som ikke kan tie stille, nogle bliver ukoncentreret, nogle hvisker sammen osv.

- Shyy, lad lige være!

- B, det er ikke sjovt at drille nogen!

- Nej nej, lad lige vær, så kan vi ikke høre hvad B. siger.

Hvad tænker I om denne observation?

Hvad er målet med rundkredsen?

¹ Det er et princip i Københavns Kommune, at der i nærværende situationer ikke noteres personhenførbare oplysninger, dvs. enhver form for oplysning/information, der kan henføres til en bestemt person, også selvom personen kun kan identificeres, hvis oplysningen kombineres med andre oplysninger. Det kan være oplysninger såsom "Peter fra Rød Stue", "Pige med rødt hår på Blå Stue", "Pædagogmedhjælper med kort lyst hår" og lign.

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

Vk: Tag hånden op, hvis I kan svare på det jeg spørger om!

Straks er der nogle der tager hånden op

VK: Du ved jo ikke hvad jeg vil spørge om!

Barnet smiler genert og kigger på den voksne. Den voksne stiller spørgsmålet og børnene strækker hænderne højt i vejret (ikke alle) og nogle udvælges til at fortælle noget.

Hvordan bliver alle børn set og hørt med den model?

Børnene har vendt sig om og sidder i en rund række og mens de synger lille peter edderkop kilder de hinanden på ryggen. Børnene hygger sig og synes tydeligvis det er sjovt. Sangen synges en gang og så skal børnene vende sig om og de er videre.

Børneperspektiv? Medbestemmelse, demokrati og dannelse?

Kollega sparring/faglig feedback? Refleksionskultur?

Læringsmiljø hele dagen?

Engagement, livsduelighed, gåpåmod?

SIDSTE ÅRS ANBEFALING: det skal blive tydeligt i praksis, hvordan man forholder sig til og arbejder med pejlemærket!

2. Inklusion og fællesskab

Sjældent	Jævnligt	Næsten altid	
		x	Der er adgang til forskellige legemuligheder fx rolleleg, regelleg, konstruktionsleg og fysisk udfordrende leg.
	x	x	Det pædagogiske personale hjælper de børn, der sidder passivt, går formålsløst rundt og/eller de børn, der forstyrrer legen for andre, med at blive involveret i leg eller konstruktiv aktivitet. Der er en balance mellem voksen- og børneinitierede aktiviteter.
		x	Det pædagogiske personale hjælper børnene med at løse konflikter, hvis det ikke selv kan, ved at tale om hvad der skete.
	x	x	Det pædagogiske personale sørger for at børnene inddrages i dagligdagens opgaver og rutiner.
		x	Samværet mellem børnene bærer præg af, at alle børn er med i et børnefællesskab med positive barn-barn relationer.

Observationsnoter (til ovenstående punkter og øvrige observationer i relation til pejlemærket):

I de første rum på begge stuer står to store borde med stole og bænke langs væggen, børnenes kasser, reol med legetøj samt lille køkken. Fælles pudrum.

Det observeres, at der på stuerne er gjort fint klar til leg i zonerne og ved bordene, der inviterer og inspirerer børnene til, hvad man kan lege de forskellige steder. F.eks. er det sat legekasser frem på små tæpper og alt legetøj er i børnehøjde. Ved bordene er der gjort klar til forskellige aktiviteter og lege og på gulvet på gul stue laves en stor bilbane på en papkasse, hvor børnene er med til at tegne veje og

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

parkeringspladser. Der tegnes også edderkopper, søer og andet børnene finder på.

Hvor tit laves der om i legezoneerne og hvem får ideerne til at lave om? Inddrages børnene?

Der observeres generelt glade og aktive børn, samt en god fordeling af børne- og vokseninitierede lege. Størstedelen af børnene, ser ud til at være optaget af de aktiviteter de voksne sætter i gang. F.eks. bygges slot ved det ene bord og børnene er engagerede og aktive både i byggeriet, i fortællingen og i legen som foregår.

Der observeres enkelte børn, som f.eks. sidder ved aktiviteterne uden at de i længere tid er i samspil med andre børn/voksne. F.eks. ses et barn, som flere gange sidder længe uden at blive kontaktet af hverken børn eller voksne. En gang kontaktes han af en voksen og ellers er han selv ansvarlig for kontakten med de voksne. Derudover spørger han nogle andre børn om han må være med i en leg, men han ignoreres og spørger rigtig fint 3 gange, men ingen svarer. Til sidst går han bare i gang med selv at lege og et yngre barn snakker lidt med ham.

Deltagelsesmuligheder?

LEG:

EKS: En voksen samler de yngste børn, som skal spille spil. Den nye dreng vil ikke være med.

Vk: *Men en anden dag skal du være med, men du skal lige lære at gå i børnehaven.*

Den lille dreng siger: *Jeg ved godt det er irriterende!*

En anden dreng glider ned af den voksnes skød og går ind i det andet rum og leger alene.

Kunne man tage udgangspunkt i den nye drengs ønske om at lege med LEGO? Og lave et lille fællesskab omkring det?

Derudover sås et andet barn, som så ud til at have behov for særlig voksenstøtte i fht. leg og deltagelse.

EKS: Bilerne er fundet frem på den færdige bilbane og tre drenge kører med bil. Poul kommer ind og lyser op da han ser legen og siger: *Må jeg være med?* Han spørger tre gange, ingen svarer. Han tager en bil, sætter sig på bilbanen og kigger på en yngre dreng. En voksen sidder ved siden af på gulvet med en lille fyr. De synger og snakker og fjoller. Drengene er lidt højrystede, de snakker og brummer højt som bilmotorer. Medarbejderen forsøger at overdøve drengene som leger: *Drenge, drenge!* (på bilbanen)

Alle drengene stopper med ét med at snakke højt og kigger på den voksne.

Vk: *Ikke så højt!*

Igen lidt senere: *Shhh, ikke så højt!*

Hvordan understøtter man børns leg bedst muligt?

Hvordan arbejder I med konflikthåndtering?

Hvordan arbejder I med medinddragelse?

Tværfaglig support? / Ressourceteam? - Hvilken betydning har det for børnene?

Hvad viser jeres evaluering af arbejdet med inklusion og fællesskaber?

SIDSTE ÅRS ANBEFALING: der skal laves en beskrivelse af hvordan der arbejdes med pejlemærket i praksis

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

3. Sprogindsatsen

Sjældent	Jævnligt	Næsten altid	
		x	Det fysiske læringsrum understøtter børnenes sproglige udvikling (plakater, billeder, dekorationer, dokumentation mv.). Materialer (fx bøger, spil og klæd-ud-tøj) er tilgængeligt for børnene, og ruminddeling og indretning inviterer til forskellige lege og aktiviteter, herunder sproglig interaktion mellem børnene (fx læsekrog, malerværksted, rytmikrum osv.)
	x	x	Der er gode betingelser for kommunikation, en god fordeling af voksne og børn, der arbejdes med opdeling i mindre børnegrupper og der er et lavt støjniveau.
	x		Der arbejdes systematisk med sprogunderstøttende strategier, og der finder samtaler sted mellem børn og voksne, hvor den voksne bevidst "udvider" og "strækker" barnets sprog.
		x	De voksne tilpasser deres sprogbrug til det enkelte barn med fokus på nærmeste udviklingszone.
			Der lægges vægt på i den daglige praksis, at der leges med sprog gennem (fx rim, remser, sproglek /sprogfjoller, sang/sanglege eller læsning).

Observationsnoter (til ovenstående punkter og øvrige observationer i relation til pejlemærket):

Fysisk læringsmiljø:

Det observeres, at det fysiske læringsmiljø er indrettet således, at det næsten altid understøtter børnenes kommunikative og sproglige udvikling. F.eks. ses bøger i børnehøjde og sofa, plakater og billeder i børnehøjde, der inviterer til dialoger børnene imellem og mellem børn-voksne. Generelt er stuerne indrettet i mindre legezoner, der skaber gode muligheder for sproglig interaktion børnene imellem. Børnene er delt ved tre borde under frokosten og der er roligt og ikke særligt meget støj ved bordene.

Observationen tegner et billede af, at der i nogen grad arbejdes med sprog som en del af det pædagogiske arbejde, men at der ses variation i hvordan de pædagogiske medarbejdere understøtter børnene sprogligt. I fht. de sprogunderstøttende strategier ses det mest tydeligt i det nære og hvor der er fælles opmærksomhed, f.eks. hvor en medarbejder fordyber sig med nogle børn om en aktivitet. F.eks. der bygges slot, og der snakkes om Christian d. 4. *Kan I huske vi læste...? Han er tyk... han er fyldig, for han er en stor og mægtig konge... kan I huske hvor mange børn han havde...? Hvorfor får konger børn? Osv.* Der observeres god kommunikation og børnene mødes generelt med positive forventninger. Men der er variation i hvor stor opmærksomhed der er på sprogunderstøttende strategier.

Sprogunderstøttende strategier?

- turtagning? Lytte og stille åbne spørgsmål? Mindre grupper / Støjniveau? UGLE? (Hold udkig efter barnets interesser, giv tid, lyt)

SIDSTE ÅRS TILSYN: det skal blive tydeligt i praksis hvordan der arbejdes med det.

Hvad fortæller jeres evalueringer om jeres sproglige læringsmiljø? Hvilke data evaluerer I ud fra?

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

Observationer fra tilsynsbesøget:

OBS:

Blå stue gør klar til at tage på tur. En voksen hjælper i garderoben. Det er de store og mellem børn som skal afsted. Børnene guides med hvilket tøj de skal have på og når de er færdige løber de ud på legepladsen.

Børnene tages godt imod og de spørges til en fælles oplevelse dagen før. Der snakkes med forældre og der er god stemning.

En anden voksen krydser af og fortæller de yngste, som er tilbage inklusiv en dreng som køres ind sammen med sin mor, at de skal spille et spil med den voksne, når de store er gået på tur.

To voksne møder ind. De børn som er færdige sidder og venter ved bordene udenfor. Alle hilser pænt på børnene og på forældrene og der er en rolig og rar stemning.

Nå, I er allerede klar kan jeg se. Det er dejligt, at vi kan komme afsted og være længere tid på tur, synes jeg. Hov I skal ikke slå, det finder vi ud af lige om lidt.

Der er lidt snak og organisering indbyrdes.

Lille ny dreng løber frem og tilbage: *Jeg er fræk!*

Vk: *Er du fræk? Det kan jeg godt se. (smiler)*

Der pakkes tasker og gøres klar. En voksen går ud til børnene, som venter udenfor. De skal stå i rundkreds og holde i hånd, andre laver noget andet.

Forældre går rundt med kaffe i hånden, hendes barn køres ind.

Den voksne udenfor i rundkredsen laver gymnastik med børnene. Høje knæløft og armbøjninger, børnene synes det er sjovt.

En voksen går i gennem stuen og siger højt på englesk, at et barn har det lidt svært. En stor pige har taget tøjet af og er kommet ind og vil ikke med på tur.

Vk: *she has special needs, som I nok kan forstå.*

Forælderen sidder og nikker og smiler.

Vk: *Skynd dig at hoppe i tøjet, du skal ikke være ked af det, vi finder ud af det. Du havde jo lavet armbøjninger i morges, man skal passe på ikke at lave for mange armbøjninger.*

Pigen tager tøj på og går ud med en voksne. Den voksne er meget rolig.

En voksen samler de yngste børn, som skal spille spil. Den nye dreng vil ikke være med.

Vk: *Men en anden dag skal du være med, men du skal lige lære at gå i børnehave.*

Den lille dreng siger: *Jeg ved godt det er irriterende!*

En anden dreng glider ned af den voksne skød og går ind i det andet rum og leger alene.

Blå stue

4 legehjørner med tæpper der han trækkes for hvert legerum.

1. sofa og bøger

2. Dukkehus og klæd ud tøj

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

3. legekøkken

4. konstruktionsleg

Plads på midten og bord

Gul stue:

4 legehjørner i det ene rum med:

1. Dukkehus, bondegård i vindueskarmen
2. sofa og bøger
3. køkken og dukkekrog
4. konstruktion og klæd ud tøj
5. bord
6. gulvplads på midten

I det første rum står to store borde med stole og bænke langs væggen samt lille køkken.

Ved et bord laves et slot af pap, ved et andet bord spilles og leges med små plus plus. I det andet rum ligger to voksne og børn og tegner på et kæmpestort stykke pap. De tegner et stort biltæppe/en by.

De voksne er fordelt i alle tre aktiviteter.

Ved slotbordet arbejdes der, og børn og voksen fortæller historier og leger, mens slottet skabes med små rekvisitter. Det er tydeligt, at børnene har læst om Christian d. 4. og nu laves der slot m.m.

Barn: *Jeg vil lave et fly!*

Vk: *Prøv lige at tænke på bogen vi læste om chr. 4. kan I huske, hvad det var han byggede?*

Barn: *Hvad med en tank?*

Vk: *Nej, det fandtes ikke da han levede.*

Børnene hjælpes af den voksne f.eks. med at klippe i tykt pap. Der laves figurer til slottet. Især to drenge er meget optaget af historien om Christian d. 4 og snakker livligt sammen.

Barn: *Jeg laver en christian-baby. Han er meget tyk.*

Barn: *Min er også tyk.*

Vk: *Kan du lave en mere fyldig Christian d. 4.? Husk han var en stor og mægtig konge.*

Barn: *Han var tyk!*

Vk: *Kan I huske, hvor mange børn han havde?*

Barn: *Han holder en baby i hånden (viser han har tegnet en figur med en baby i hånden)*

Vk: *Han havde ligeså mange børn som her på stuen.*

Barn: *Hvorfor har konger børn?*

Vk: *Hvor skal han være? (på slottet)*

Barn: *Han skal stå på en altan. Vi skal lave en altan!*

Vk: *Ok, så skal vi lave en altan først.*

Ved det andet bord tegnes der nu.

Drengene ved slottet koncentrerer sig med at tegne og klippe. En dreng viser den voksne, hvad han har lavet.

Barn: *Jeg har lavet dem.*

Vk: *Er det en masse soldater?*

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

Drengen nikker.

Vk: *Det kan være de kan styre kanonerne deroppe?*

Der er tre voksne som snakker og taler med børnene ved legene. Den sidste voksen sidder ved et bord, hvor børnene tegner og vedkommende snakker meget lidt med børnene. Den voksne er fordybet med at lave det sidste på børnenes drager og siger ikke så meget, men svarer børnene når de spørger om noget.

En anden voksen kommer hen til slottet og siger: *Hey, der er kommet soldater!?*

Børnene fortæller alt, hvad de har lavet.

Vk: *Poul, fandt lige på at der skulle være en altan.*

Vk: *Orv det var en god ide. - Osv.*

Ved bilbanen tegnes og snakkes der, og findes hele tiden på noget nyt der kan tegnes på. Børnenes gode ideer bakkes op og de voksne spørger ind for at udvikle flere gode ideer. En voksen ligger på maven sammen med børnene og tegner.

En dreng sidder mest med farverne i hånden og kigger. Han taler ikke med nogen og de voksne har travlt med dem som tegner og snakker. Pludselig henvender den voksne sig til ham: *Hva så Poul, går det?*

Barn: *Jeg vil noget andet.*

Vk: *Hvad vil du tegne?*

Barn: ... (jeg kan ikke høre det)

Vk: *Ja god ide!*

Drengen tegner lidt og siger: *Jeg er så træt, jeg tror ikke jeg kan mer.*

Vk: *Ok, tak for hjælpen.*

Han går ind på den anden stue og kigger på slottet og har lidt snak med den voksne ved slottet.

En lille dreng bliver pludselig ked af det og en voksen trøster.

Vk: *Mor kommer senere og henter dig, hun kommer når vi spiser frugt, ikk?*

Barn: *Jaa!*

Vk: *Så kan du vise mor, at du har tegnet på bilbanen, du har tegnet edderkop og en isbjørn!*

Barn: *Og en...*

Vk: *Ja lige præcis, trolld.* (nusses på ryggen og den voksne smiler og viser glæde ved barnet) Barnet bliver glad igen og smiler til den voksne. De går sammen ud og finder barnets hue, som han gerne vil have på.

Vk ved bilbanen: *Hanne, hvis du bruger tusser, så kan du bedre se det. Var det ikke en god ide?*

Poul sidder og laver puslespil ved bordet ved siden af to andre drenge som også laver puslespil, men har ingen interaktion med de andre. To voksne er fordybet med enten slottet og med at lave drager.

Vk siger til en pige som vil tegne: *Ulla, Mangler du ikke noget når du tegner?*

Den voksne sætter haler på børnenes drager. Børnene er gået fra bordet.

Bilerne er fundet frem på den færdige bilbane og tre drenge kører med bil. Poul kommer ind og lyser op da han ser legen og siger: *Må jeg være med?* Han spørger tre gange, ingen svarer. Han tager en bil, sætter sig

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

på bilbanen og kigger på en yngre dreng. En voksen sidder ved siden af på gulvet med en lille fyr. De synger og snakker og fjoller. Drengene er lidt højrystede, de snakker og brummer højt som bilmotorer.

Vk forsøger at overdøve drengene som leger og siger med høj stemme: *Drenge, drenge!* (på bilbanen)

Alle drengene stopper med ét med at snakke højt og kigger på den voksne.

Vk: *Ikke så højt!*

Igen lidt senere: *Shhh, ikke så højt!*

Drengene leger engageret og poul kører rundt med sin bil og snakker ind imellem med den yngre dreng. Nye børn kommer til.

VK: *Drenge kan I rydde op, vi skal have rundkreds!*

Barn: *Øv, jeg var her kun et minut.*

Vk: *I skal gå ud og vaske fingre.*

Alle børnene lægger fint bilerne på plads og går ud og vasker fingre.

Legezoneerne ryddes op af de voksne.

Alt ryddes op og børnene henter små runde puder de skal sidde på til rundkreds. Børnene sidder i rundkredsen og snakker med hinanden og med de voksne, mens de venter på de sidste. Især den ene de voksne er meget smilende, snakkende og grinende sammen med børnene.

Rundkredsen går i gang, alle er på plads.

Vk: *Tag hånden op, hvis I kan svare på det jeg spørger om!*

Straks er der nogle der tager hånden op

VK: *Du ved jo ikke, hvad jeg vil spørge om!*

Barnet smiler genert og kigger på den voksne. Den voksne stiller spørgsmålet og børnene strækker hænderne højt i vejret (ikke alle) og nogle udvælges til at fortælle noget.

Der stilles flere spørgsmål og børnene rækker hånden op og kan fortælle. Undervejs er der en hel del irettesættelser overfor de børn som ikke kan tie stille, nogle bliver ukoncentreret, nogle hvisker sammen osv.

- *Shyy, lad lige være!*

- *B, det er ikke sjovt at drille nogen!*

- *Nej nej, lad lige vær, så kan vi ikke høre hvad B. siger.*

Samtidig er to voksne gået i gang med at dække tre borde, uden at nogle børn hjælper til.

- *B, nu er det lige H der snakker!*

- *Er du sød at vente med at kramme. Lige før ville I gerne have børnene lyttede til jer, nu skal I lytte.*

Poul rækker fingeren op, men ses ikke og tager fingren ned igen.

- *Nu spørger jeg Lone og Lene og så stopper vi.*

Vk: *Nu skal vi synge en sang, som vi ikke har sunget længe.*

Børn: *Neeej!*

Observationsguide ved pædagogisk tilsyn i dag- og fritidstilbud (0-5 år)

Vk: *Hold lige op med at sige nej, når de vælger sang.*

Børnene synger og laver fagter og siger 'av av av' også selvom sangen er slut.

Vk: *Shyyyyy, nu er vi videre til næste sang!*

Vk: *Er der andre der har en sang uden at man siger uuuhhhggg!"*

Børnene har vendt sig om og sidder i en rund række og mens de synger lille peter edderkop kilder de hinanden på ryggen. Børnene hygger sig og synes tydeligvis det er sjovt. Sangen synges en gang og så skal børnene vende sig om og de er videre.

- B, *du skal ikke snakke så meget, du skal synge.*

- M, *Prøv at følge med.*

- Piger, *ikke kramme mere nu.*

- Piger! *Snikke snakke klubben.*

Blå stue

4 børn og 1 voksen sidder ved et bord og spiser frokost. Der er også en forældre.

En dreng sidder på skødet, som ikke er klar til at komme ned at sidde på stolen. Børnene tilbydes maden og smører selv. Der snakkes om maden.

Gul stue

Der er stearinlys på bordet og børnene sætter sig op. Brødet sendes rundt og børnene smører selv. Pålæg i små skåle og børnene tager selv. Nogle spiser både med kniv og gaffel. Nogle voksne er meget snakkesaglige og har dialog hele tiden med børnene. Ved andre borde tales der ikke så meget. Børnene siger værsgo.